

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Кафедра економічної кібернетики бізнес економіки та інформаційних
систем

**Програма та методичні рекомендації
з організації та проведення виробничої практики**

студентів 4 курсу спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми
«Економічна кібернетика»
освітнього рівня бакалавр

Полтава 2023

Укладачі:

Рогоза М. Є., д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики бізнес економіки та інформаційних систем, Полтавський університет економіки і торгівлі

Перебийніс В.І., д.е.н., професор, професор кафедри економічної кібернетики бізнес економіки та інформаційних систем, Полтавський університет економіки і торгівлі

Рецензенти:

Костишина Т.А., завідувача кафедрою управління персоналом і економіки праці та економічної теорії , д.е.н., професор, Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Шимановська-Діанич Л.М., завідувача кафедрою менеджменту, д. е. н., професор, Полтавський університет економіки і торгівлі.

*Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні
кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних
систем*

1 вересня 2023 р., протокол № 1

Рогоза М.Є., Перебийніс В.І. Програма та методичні рекомендації щодо проходження виробничої практики студентами 4 курсу спеціальності 051 Економіка освітня програма «Економічна кібернетика» освітнього рівня бакалавр. – Полтава: ПУЕТ, 2023. – 22 с.

Відповідальні за зміст навчально-методичного видання автори, рецензенти та завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Рогоза М.Є.

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук та розповсюдження даного видання без дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» **ЗАБОРОНЕНО**

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	5
ПРОГРАМА ПРАКТИКИ	8
ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ	12
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	13
ДОДАТКИ	18

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма та методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики студентів спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економічна кібернетика» (далі – Програма практики) є основним навчально-методичним документом, який визначає зміст і порядок практики для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Програма практики розроблена у відповідності до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», навчальним планом спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економічна кібернетика».

Практика студентів вищих навчальних закладів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за відповідним напрямом підготовки.

В основу змісту виробничої практики покладено головні вимоги до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця з економічної кібернетики.

У період проходження практики, на основі здобутих під час навчання знань, формуються професійні уміння і навички з підготовки та прийняття самостійно обґрунтованих організаційно-економічних рішень у реальних умовах господарювання, проводиться робота зі створення та оцінки ефективності моделей, що використовуються для обробки даних, новітніх знань та розвитку творчих здібностей студентів.

Програма практики регламентує планування, організацію, проведення, контроль і підведення підсумків виробничої практики, а також визначає мету та зміст практики, взаємовідносини Полтавського університету економіки і торгівлі з підприємствами, організаціями, установами – базами практик.

ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Розподіл студентів для проведення виробничої практики проводиться відповідно до наявності баз практики та кількості місць на кожній з них, і оформлюється наказом по університету.

Перед початком практики проводять установку на практику, де студенти одержують роз'яснення цілей та завдань практики, інструктаж щодо організації проходження практики, техніки безпеки та охорони праці на місцях практики, визначення форми подання звітності та процедури захисту звітів.

Студент повинен з'явитися на місце проходження практики у термін, установлений наказом ректора по університету.

Керівництво практикою здійснює спеціаліст від бази практики, навчально-методичне керівництво – викладач кафедри економічної кібернетики бізнес економіки та інформаційних систем.

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками. Безпосереднє керівництво покладається на керівників структурних підрозділів та окремих висококваліфікованих спеціалістів.

Проведення виробничої практики забезпечується такими документами:

- програма практики;
- індивідуальне завдання (додаток А).

Студент при проходженні практики зобов'язаний:

- перед початком практики одержати направлення і індивідуальне завдання від керівника;
- своєчасно прибути на базу практики, пройти інструктаж з техніки безпеки;
- узгодити з керівником практики від підприємства тему індивідуального завдання та приступити до його виконання;
- дотримувати установлений на підприємстві розпорядок дня, не допускати порушень трудової дисципліни, правил по охороні праці і техніки безпеки;

- по закінченні практики своєчасно оформити та подати керівникові практики від університету письмовий звіт про виконання всіх завдань практики та захистити звіт.

Обов'язки керівника практики від кафедри. У період виконання своїх функцій керівник практики від кафедри економічної кібернетики зобов'язаний організувати практику відповідно до затвердженої програми:

- своєчасно надати студентам програму практики, провести загальний інструктаж;

- довести до відома студентів вимоги та критерії оцінювання результатів практики комісією кафедри економічної кібернетики бізнес економіки та інформаційних систем;

- проводити консультації студентів з питань програми практики;

- допомогти студентам скласти індивідуальний календарний графік проходження виробничої практики;

- контролювати виконання програми практики, підготовки звіту про практику;

- перевіряти добірки документів;

- звітувати кафедрі про перебіг виконання практики та підготовки звіту про практику;

- дати висновок про роботу студента, брати участь у захисті звіту про практику в складі комісії.

Обов'язки керівника від бази практики. Виконуючи свої функціональні обов'язки, керівник практики від підприємства повинен:

- влаштувати студентів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;

- створити належні умови для якісного виконання студентами програми практики;

- здійснювати методичне керівництво і допомагати студентам в одержанні необхідних матеріалів як для виконання програми практики, так і для написання звіту з практики;

- контролювати роботу студентів і додержання ними трудової дисципліни;

- періодично перевіряти ведення студентами підготовки звіту проходження практики, розглядати та оцінювати звіти з практики;

- дати письмову характеристику студентам з оцінкою їх ставлення до роботи, дотримання трудової дисципліни, рівня практичної підготовки. У характеристиці від бази практики результати студента оцінюються за 4-бальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Підсумковий контроль здійснюється під час захисту звіту з практики. Студент, який не виконав програми практики, не представив звіт і має незадовільний відгук від керівника підприємства (установи), відраховується з університету.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» (4 курс) виробнича практика для студентів спеціальності 051 «Економіка» ОП «Економічна кібернетика» проводиться згідно графіку навчального семестру. Тривалість практики 4 тижні. Графіком навчального процесу встановлюються терміни початку і закінчення практики.

Відповідно до навчального плану студенти 4 курсу впродовж чотирьох тижнів проходять виробничу практику, яка є одним із головних етапів навчання за освітньо-професійним рівнем «бакалавр».

Бази практики обираються студентами самостійно з погодженням з керівниками практики від кафедри університету. Керівник практики від підприємства призначається керівником підприємства.

Метою проходження практики є:

- ознайомлення з призначенням, функціями, виробничою і управлінською структурами підприємства;

- вивчення організації профільної діяльності, ознайомлення з методами організації окремих процесів та технологій;

- аналіз існуючої на підприємстві системи управління, діючої інформаційної моделі, рівня використання інформаційних технологій;

- ознайомлення з економічними аспектами забезпечення конкурентоздатності профільної діяльності підприємства;

- вивчення інформаційних систем, що забезпечують управління підприємством (організацією) у визначеній в індивідуальному завданні предметній галузі: виробництві продукції або послуг, збуті та реалізації продукції, торгівлі та ін.;

- придбання практичних навичок у дослідженні, розробці і впровадженні систем автоматизованої обробки інформації в сфері економіки, підприємництва та менеджменту;

- вивчення можливостей використання математичних методів і моделей при розв'язуванні управлінських задач.

Для досягнення цілей практики необхідно вирішити наступні практичні **завдання**:

- проаналізувати та надати опис організаційної структури підприємства (установи, організації), основні завдання та функції його підрозділів, напрямів діяльності, зовнішніх та внутрішніх зв'язків підприємства;

- ознайомитися та надати опис конкретної проектної та виробничої документації (державні та галузеві стандарти, стандарти підприємства, керівні матеріали та методики, норми та правила тощо);

- ознайомитись та надати опис виробничо-управлінської структури, призначення і функції окремих структурних підрозділів, розподілом управлінських функцій;

- ознайомитись та надати опис профільної діяльності підприємства. Описати виробничий процес за одним із профільних видів продукції, робіт, послуг з вказівкою технологічних операцій (процесів) в послідовності їх виконання в часі. при можливості визначити вузькі місця і вказати напрямки скорочення виробничого циклу;

- оцінити матеріально-технічну базу підприємства і ознайомитись з техніко-економічним обґрунтуванням її розмірів і складу. Дати характеристику складу і структури основних виробничих фондів, ознайомитись із забезпеченням профільного виробництва сировиною, матеріалами, комплектуючими, паливом, електроенергією тощо. ознайомитись з формуванням запасів матеріальних ресурсів і їх розрахунками;

- охарактеризувати та надати опис персоналу підприємства за категоріями працівників, його якісного і кількісного складу. Описати організацію колективної праці на підприємстві з урахуванням форм її розподілу, виробничої та організаційної структури. описати систему організації оплати праці;

- ознайомитись та надати опис загальної характеристики інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства;

- ознайомитись та надати опис показників і методів оцінки якості продукції, робіт, послуг. оцінити рівень конкурентоспроможності профільної продукції, робіт, послуг. Описати діючу систему нагляду і контролю за якістю продукції, робіт, послуг з боку держави і всередині підприємства;

- узагальнивши результати аналізу і вивчення профільної діяльності підприємства, слід зробити висновки, в яких вказати напрямки і, по можливості, конкретизувати заходи по оптимізації і розвитку організаційно-економічної системи;

- обґрунтувати доцільність застосування економіко-математичних моделей та методів для підвищення ефективності управління підприємством;

- здійснити аналіз економіко-математичної задачі використовуваної на підприємстві (за умови використання такої задачі на підприємстві);

- здійснити та надати опис програмної реалізації запропонованого алгоритму розв'язування задачі та провести аналіз отриманих результатів;

- проаналізувати та надати опис структури та змісту інформаційного забезпечення підприємства;

- ознайомитися та надати опис структури існуючого програмного забезпечення на підприємстві, проаналізувати ступінь та спрямованість його використання;

- ознайомитися та надати опис діючих на підприємстві автоматизованих систем обробки економічної інформації, структурою бази даних та системою управління базами даних (СУБД).

Матеріали проведеного дослідження та виконані завдання слід оформити у вигляді звіту.

Якість проходження практики оцінюється керівниками практики від підприємства і університету після закінчення практики. Перший атестує студента і дає йому характеристику – відгук, а остаточно результати практики підводяться при захисті звіту керівником практики або спеціальною комісією. Студент, який не виконав програму практики і не представив звіт з неповажних причин, відраховується з університету. При наявності поважних причин рішення про повторне проходження практики приймається на засіданні випускаючої кафедри.

Критерії оцінки результатів виробничої практики

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо студент виконав всі завдання в повному обсязі, прийняв вірні рішення, аргументовано обґрунтував їх тощо.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який достатньо

повно і ґрунтовно виконав завдання практики, допустив не принципові неточності, одиничні незначні недоробки.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який не достатньо повно (частково) і ґрунтовно виконав завдання практики, допустив неточності та недоробки.

Зміст і оформлення звіту з практики

По закінченні практики студент складає письмовий звіт обсягом 20-30 сторінок. Зміст звіту наведено у табл. 1. Звіт перевіряється і оцінюється керівником практики. Відповідно до затвердженого графіка звіт захищається на кафедрі. При оцінці результатів проходження практики враховується оцінка практики керівником від підприємства, виявлені знання при захисті звіту, якість і повнота його оформлення, виконання завдань практики.

Таблиця 1

Зміст звіту з виробничої практики

Найменування розділів	Орієнтовна кількість сторінок
Титульний лист	1
Завдання практики	2
Відгук керівника практики від підприємства	1
Зміст	1
Вступ	1
Економічна частина	15
Інформаційна частина	8
Висновки і пропозиції	2
Література	1
Додатки	

Форма титульного аркушу практики подана у додатку Б.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підведення підсумків (захист) практики у формі співбесіди зі студентами за програмою практики і виставлення диференційованих оцінок проводиться у навчальному закладі протягом першого тижня, що починається після закінчення практики, на відповідній кафедрі після перевірки поданих студентом щоденника, звіту про проходження практики, а також відгуку керівника від бази практики про результати проходження практики.

До захисту звітів допускаються студенти, які успішно пройшли практику і якісно, відповідно до зазначених вимог, представили звіт.

Захист звітів про практику здійснюється на кафедрі перед комісією, що створюється за розпорядженням завідувача кафедри та вноситься у лист оцінювання захисту звіту з практики (додаток В) і засвідчується підписами членів комісії.

Студент, який не виконав програму практики, мав серйозні порушення трудової дисципліни, отримав негативний відгук керівника від підприємства про професійну придатність або незадовільну оцінку при захисті, відраховується з університету за невиконання навчального плану.

Оцінка студента за стажування диференційована оцінюється за шкалою, що наведена у табл. 2 та вноситься у відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план студента і засвідчується підписами членів комісії.

Таблиця 2

Шкала оцінювання знань студентів за результатами захисту звіту з практики

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного захисту звіту
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики та захистом звіту

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
2. Рогоза М.Є. Дистанційний курс . Виробнича практика (ЕК) 4 курс-<http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3167>.
3. Рогоза М.Є. Системи підтримки прийняття рішень: навч. посіб. / М.Є. Рогоза, О.О. Ємець, Є.М. Ємець. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 328 с.
4. Інформаційні системи і технології в маркетингу : навчально-методичний **посібник** для самостійного вивчення дисципліни студентами спеціальності 075 «Маркетинг» ступеня бакалавра ПУЕТ / М. Є. Рогоза, О. К. Кузьменко. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 329 с.
5. Рогоза М.Є. Управління економічними об'єктами : інформаційний аспект вдосконалення бізнес-процесів: монографія / М.Є. Рогоза, С.П. Тронь. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 195 с. ;

Допоміжна

6. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 688 с _ <http://194.44.152.155/elib/local/sk745736.pdf>.
7. Сидорова А. В., Біленко Д. В., Буркіна Н. В. С 347 Бізнес-аналітика: навчально-методичний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2019. 104 с.- https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/105/1/79_%D0%9D%D0%9C%D0%9F_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf.
8. Ахрамович В. М. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Економічна інформатика” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 56 с _ http://library.iapm.edu.ua/metod_disc/pdf/4469_ekonom_inform.pdf.
9. Синиця Т.В., Осьмірко І.В. „ПРАКТИКУМ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: навчально-методичний посібник / Синиця Т.В., Осьмірко І.В.– Х.: ТОВ «ВСПРАВІ», 2017. - 140 с._ режим доступу <https://www.google.com/search?q=6.+%D0%91%D1%83%D1%85%D0%>

[B3%D0%B0%D0%BB%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA+%D1%82%D0%B0+%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0+%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C+%D0%B2+%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%3A+%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA+%2F+%D0%97%D0%B0+%D1%80%D0%B5%D0%B4. +%D0%A1. +%D0%A4. +%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0. +-%D0%94%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%2C.](http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23551/1/Davydiuk_Bukhhalterskyi_oblik_2016.pdf)

10. Давидюк Т.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.- http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23551/1/Davydiuk_Bukhhalterskyi_oblik_2016.pdf.

11. Вітлінський В.В. Економіко-математичні методи та моделі: оптимізація : навч. посібник [Електронний ресурс] / Вітлінський В. В., Терещенко Т. О., Савіна С. С. — К. : КНЕУ, 2016. — 303 с.- <https://www.google.com/search?q=9. +%D0%92%D1%96%D1%82%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D0%92. %D0%92. %2C+%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%D0%A1. %D0%86. %2C+%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE+%D0%A2. %D0%9E. +%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%3A+%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87. -%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4. +%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA+%D0%B4%D0%BB%D1%8F+%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82. +%D0%B2%D0%B8%D0%B2%D1%87. +%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86. +%E2%88%92+%D0%9A. %3A&oq=9. %09%D0%92%D1%96%D1%82%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D0%92. %D0%92. %2C+%D0%9D%D0%B0%D0%BA>

%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%
 D0%A1.%D0%86.%2C+%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89
 %D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE+%D0%A2.%D0%9E.+%D0%9C
 %D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1
 %87%D0%BD%D0%B5+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%8
 0%D0%B0%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%
 D1%8F%3A+%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.-

%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.+%D0%BF%D0%BE%
 D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA+%D0%B4%D0
 %BB%D1%8F+%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%8
 2.+%D0%B2%D0%B8%D0%B2%D1%87.+%D0%B4%D0%B8%D1%81
 %D1%86.+%E2%88%92+%D0%9A.%3A&aqs=chrome..69i57.1917j0j7&
 sourceid=chrome&ie=UTF-8.

12. Michael Alexander, Richard Kusleika, **Excel 2019 Bible**, - 1136 p. - <http://www.dialektika.com/books/978-5-907144-44-6.htm>.

13. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології [Текст] : підручник для студентів вищих навчальних закладів / **В. А. Баженов, П. П. Лізунов, [та ін.]**; за наук. ред. **Г. А. Шинкаренко, О. В. Шишов**. – 7-ме вид. – Київ : Каравела, 2017. – 496 с. + Електрон. Зміст . – Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ. – На укр. яз. – ISBN 978-966-8019-05-9. – <http://catalog.uccu.org.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:248664/Source:default>.

14. Дослідження операцій. Конспект лекцій / Уклад.: О.І. Лисенко, І.В. Алексеева, – К: НТУУ «КПІ», 2016. – 196 с. - https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/17665/1/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%81%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d1%82_%d0%94%d0%be%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4%d0%b6%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f%20%d0%be%d0%bf%d0%b5%d1%80%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9.pdf.

15. Демиденко М.А. Д30 Системи підтримки прийняття рішень : навч. посіб. / М.А. Демиденко; Нац. гірн. ун-т. — Електрон. текст. дані. – Д. : 2016. – 104 с. – <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/sppr2.pdf>.

16. Інформатика та комп'ютерна техніка: Навчальний посібник / За заг. ред. к.т.н., доц. М.Є. Рогози. – Київ: Видавничий центр “Академія”, 2006. – 187с.

17. Рогоза М.Є., Крещенко Л.Ф., Циганок О.О. Економічна кібернетика (інформатика): Навчально-методичний посібник. – Ч. 2. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2007. – 517с.

18. Забезпечення фінансово – економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник/ Г.В.Соломіна. - Дніпро:

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. - 234 с-

<http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1694/1/Posibnik%20ZFEBP.pdf>.

19. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. Ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2011/0019.pdf.

20. Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2016. 268 с.

21. Економіка програмного забезпечення. /Конспект лекцій.- <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/1590/view/1463>.

22. Добрава Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.- <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7148/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%83.pdf>.

23. Статистика: навчальний посібник / [С.О. Матковський, Л.І. Гальків, О.С. Гринькевич, О.З. Сорочак] – Львів: Новий світ-2000, 2009. – 430с.

24. Статистика підприємств: навч. посібник / [С.О. Матковський, О.С. Гринькевич, О.З. Сорочак та ін.]; за ред. С.О. Матковського – Львів: Світ, 2007. – 438 с.

25. Нормативні джерела:

26. ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

27. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

28. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408

4. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

29. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> 6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/>

30. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.09.2019). Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49. Ст. 682. Дата оновлення: 23.03.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.

31. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо структурних змін в економіці України та її регіонів. Затверджені Наказом Держкомстату України від 22.12.2011 № 366. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

32. Методологічні положення про взаємоузгоджену систему державних статистичних спостережень для складання показників структурної статистики – складової статистики підприємств. Затверджені Наказом Держстату України від 29.12.2012 № 549. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 02.09.2019).

33. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств. Затверджене Наказом Держкомстату України 16.12.2009 р. № 481. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

34. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992. № 3322-XI. Документ 2657-12. Дата оновлення: 25.04.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення 05.09.2019).

35. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А. Завдання практики

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Кафедра економічної кібернетики бізнес економіки та
інформаційних систем

Завдання

*студенту спеціальності 051 «Економіка» ОП «Економічна
кібернетика» освітнього рівня бакалавр (4 курс)*

(прізвище, ім'я, по-батькові)

для проходження другої виробничої практики на підприємстві

з метою:

- ознайомлення з призначенням, функціями, виробничою і управлінською структурами підприємства;
- вивчення організації профільної діяльності, ознайомлення з методами організації окремих процесів та технологій;
- ознайомлення з економічними аспектами забезпечення конкурентоздатності профільної діяльності підприємства;
- вивчення інформаційних систем, що забезпечують управління підприємством (організацією) у визначеній в індивідуальному завданні предметній галузі: виробництві продукції або послуг, збуті та реалізації продукції, торгівлі та ін.;
- придбання практичних навичок у дослідженні, розробці і впровадженні систем автоматизованої обробки інформації в сфері економіки, підприємництва та менеджменту;
- вивчення можливостей використання математичних методів і моделей при розв'язуванні управлінських задач.

В процесі проходження третьої виробничої практики необхідно:

- проаналізувати та надати опис організаційної структури підприємства (установи, організації), основні завдання та функції його підрозділів, напрямів діяльності, зовнішніх та внутрішніх зв'язків підприємства;
- ознайомитися та надати опис конкретної проектної та виробничої документації (державні та галузеві стандарти, стандарти

- підприємства, керівні матеріали та методики, норми та правила тощо);
- ознайомитись та надати опис виробничо-управлінської структури, призначення і функції окремих структурних підрозділів, розподілом управлінських функцій;
 - ознайомитись та надати опис профільної діяльності підприємства. Описати виробничий процес за одним із профільних видів продукції, робіт, послуг з вказівкою технологічних операцій (процесів) в послідовності їх виконання в часі. при можливості визначити вузькі місця і вказати напрямки скорочення виробничого циклу;
 - оцінити матеріально-технічну базу підприємства і ознайомитись з техніко-економічним обґрунтуванням її розмірів і складу. Дати характеристику складу і структури основних виробничих фондів, ознайомитись із забезпеченням профільного виробництва сировиною, матеріалами, комплектуючими, паливом, електроенергією тощо. ознайомитись з формуванням запасів матеріальних ресурсів і їх розрахунками;
 - охарактеризувати та надати опис персоналу підприємства за категоріями працівників, його якісного і кількісного складу. Описати організацію колективної праці на підприємстві з урахуванням форм її розподілу, виробничої та організаційної структури. описати систему організації оплати праці;
 - ознайомитись та надати опис загальної характеристики інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства;
 - ознайомитись та надати опис показників і методів оцінки якості продукції, робіт, послуг. оцінити рівень конкурентоспроможності профільної продукції, робіт, послуг. Описати діючу систему нагляду і контролю за якістю продукції, робіт, послуг з боку держави і всередині підприємства;
 - узагальнивши результати аналізу і вивчення профільної діяльності підприємства, слід зробити висновки, в яких вказати напрямки і, по можливості, конкретизувати заходи по оптимізації і розвитку організаційно-економічної системи;
 - обґрунтувати доцільність застосування економіко-математичних моделей та методів для підвищення ефективності управління підприємством;
 - здійснити та надати опис програмної реалізації запропонованого алгоритму розв'язування задачі та провести аналіз отриманих результатів;

- проаналізувати та надати опис структури та змісту інформаційного забезпечення підприємства;
- ознайомитися та надати опис структури існуючого програмного забезпечення на підприємстві, проаналізувати ступінь та спрямованість його використання;
- ознайомитися та надати опис діючих на підприємстві автоматизованих систем обробки економічної інформації, структурою бази даних та системою управління базами даних (СУБД).

Використовуючи отримані результати проходження виробничої практики оформити звіт, в якому вказати дані про отримані знання та практичні навички. За результатами аналізу діяльності підприємства зробити обґрунтовані висновки та пропозиції покращення управління діяльністю суб'єкту господарювання. Надати пропозиції щодо вдосконалення збору і обробки статистичних даних, якості статистичної інформації.

Дата видачі завдання _____ **20** _____

Керівник з практики _____

(прізвище, ініціали)

Завдання отримав студент _____

(прізвище, ініціали)

ДОДАТОК Б. Зразок оформлення титульного аркушу

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
 «Полтавський університет економіки і торгівлі»
 08 липня 2015 року № 152-Н
 Форма № П-4.02

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
 Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики бізнес економіки та інформаційних систем

ЗВІТ

з проходження виробничої практики
 студента 4 курсу

спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економічна кібернетика»
 освітнього рівня бакалавр

в період з «__» _____ 20__ р.
 по «__» _____ 20__ р.

База практики _____

Керівник практики від підприємства (організації, установи) _____

Студента __ курсу групи ЕК –
 Спеціальність 051 Економіка ОП Економічна
 кібернетика

 (прізвище, ім'я, по-батькові)

Керівник практики від кафедри

 (посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії _____

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

_____ «__» _____ 20__ р.
 (підпис студента)

Полтава

**ДОДАТОК В. Зразок листу оцінювання
Лист оцінювання захисту звіту з практики**

(вид та назва практики)

виконаної студентом

(прізвище, ім'я, по-батькові)

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали	
		керівник	комісія
	<i>Виконання завдань практики (до 50 балів)</i>		
1.	Повнота виконання програми практики (до 25 балів)	25	
2.	Використання математичних та статистичних методів, методів моделювання, комп'ютерних технологій (до 5 балів)	5	
3.	Використання новітніх інформаційних джерел, чинних нормативних та законодавчих документів (до 5 балів)	5	
4.	Творчий підхід до аналізу проблеми, оригінальність підходів та наукова новизна результатів дослідження (до 5 балів)	5	
5.	Наявність в звіті необхідних матеріалів (таблиць, графіків, схем, додатків), (до 5 балів)	5	
6.	Обґрунтованість висновків і практична значимість рекомендацій (пропозицій) (до 5 балів)	5	
	<i>Оформлення звіту (до 20 балів)</i>		
7.	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення звіту в цілому (титольний аркуш, зміст, структура, посилання на інформаційні джерела) (до 10 балів)	10	
8.	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення таблиць, формул, графічних ілюстрацій та інформаційних джерел (до 10 балів)	10	
	<i>Захист (до 30 балів)</i>		
9.	Презентація результатів (до 15 балів)	X	
10.	Аргументованість та повнота відповідей на запитання (до 15 балів)	X	
	Всього балів		
	Підсумкова оцінка за національною шкалою		
	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС		
	Підпис членів комісії		
	Дата захисту		